

**ДРУШТВО ФИЗИЧАРА СРБИЈЕ,
ФИЗИЧКИ ФАКУЛТЕТ УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ И
МИНИСТАРСТВО ПРОСВЕТЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ**

**Задаци за општинско такмичење из физике
ученика средњих школа
школске 2000/2001. године
IV разред**

1. Честица масе m и импулса $p = 3mc/4$ креће се према честици масе $2m$, која мирује. Наћи брзину система центра масе и брзине честица у односу на референтни систем везан за центар масе. (Центар масе се дефинише као референтни систем у којем је укупан импулс једнак нула.) (20 п.)
2. Тело у облику кугле налази се у соби са спуштеним ролетнама. Тело је у равнотежи са ваздухом у соби, чија је температура 27°C . Када се подигну ролетне сунчеви зраци директно обасјају тело. Температура обасјаног дела се повећа за 3°C , а необасјани део тела, услед повећања температуре у соби повећа своју температуру, али само за 1°C . Израчунати за колико пута се промени емисиона моћ тела. (20 п.)
3. Позитронијум је систем сличан атому водоника и састоји се од позитрона (који је по свим особинама истоветан електрону, само има супротно наелектрисање $+e$) и електрона. Одредити енергију основног стања и таласну дужину Лајмановог α -прелаза ($2p \rightarrow 1s$) за позитронијум. (20 п.)
4. Површина неког метала је осветљена свелошћу таласне дужине $\lambda_1 = 0,35 \mu\text{m}$. При томе је измерен напон заустављања U_1 . Када се таласна дужина светлости смањи за $\Delta\lambda = 0,05 \mu\text{m}$ напон заустављања се повећа за $\Delta U = 0,59 \text{ V}$. Одредити Планкову константу ако је $e = 1,6 \cdot 10^{-19} \text{ C}$ и $c = 3 \cdot 10^8 \text{ m/s}$. („Млади физичар”, бр. 27, 375) (20 п.)
5. У Комптоновом расејању, фотон се судара са електроном који мирује. Наћи енергију и импулс расејаног фотона, ако се зна да фотон предаје половину своје енергије електрону и да се расејава под правим углом. (20 п.)

Задатке припремио: Душко Латас
Рецензент: др Воја Радовановић
Председник комисије: др Мићо Митровић